# A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (első tanács)

2009. május 14.*

A C-180/06. sz. ügyben,

az EK 68. cikk és az EK 234. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet az Oberlandesgericht Wien (Ausztria) a Bírósághoz 2006. április 7-én érkezett, 2006. március 29-i határozatával terjesztett elő az előtte

**Renate Ilsinger**

és

**Martin Dreschers,** a Schlank & Schick GmbH felszámolójának minőségében

között folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (első tanács),

tagjai: P. Jann tanácselnök, M. Ilešič, A. Tizzano, E. Levits és J.-J. Kasel (előadó) bírák,

* Az eljárás nyelve: német.

főtanácsnok: V. Trstenjak,
hivatalvezető: Fülöp B. tanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2008. július 3-i tárgyalásra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

– a Schlank & Schick GmbH felszámolójának minőségében eljáró M. Dreschers képviseletében A. Matt Rechtsanwalt,

– az osztrák kormány képviseletében E. Riedl, S. Zeichen és M. Rüffenstein, meghatalmazotti minőségben,

– a cseh kormány képviseletében T. Boček és M. Smolek, meghatalmazotti minőségben,

– a spanyol kormány képviseletében M. Sampol Pucurull és B. Plaza Cruz, meghatalmazotti minőségben,

– az olasz kormány képviseletében I. M. Braguglia, meghatalmazotti minőségben, segítője: W. Ferrante avvocato dello Stato,

– a szlovén kormány képviseletében T. Mihelič, meghatalmazotti minőségben,

– az Európai Közösségek Bizottsága képviseletében A.-M. Rouchaud-Joët, S. Grünheid és W. Bogensberger, meghatalmazotti minőségben,

a főtanácsnok indítványának a 2008. szeptember 11-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,

meghozta a következő

**Ítéletet**

1 Az előzetes döntéshozatali kérelem a polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról szóló, 2000. december 22-i 44/2001/EK tanácsi rendelet (HL 2001. L 12., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 19. fejezet, 4. kötet, 42. o., helyesbítés: HL L 242., 2006.9.5., 6. o.) 15. cikke (1) bekezdése c) pontjának értelmezésére vonatkozik.

2 A kérelmet az osztrák állampolgárságú, St. Pöltenben (Ausztria) lakóhellyel rendelkező R. Ilsinger és az aacheni (Németország) székhelyű csomagküldő kereskedelmet folytató, német jog szerint bejegyzett, felszámolás alatt álló Schlank & Schick GmbH (a továbbiakban: Schlank & Schick) felszámolójának minőségében eljáró M. Dreschers közötti jogvitában terjesztették elő, amely jogvitában R. Ilsinger az említett társaságtól nyeremény kifizetését igényli.

## Jogi háttér

*A 44/2001 rendelet*

3 A 44/2001 rendelet által meghatározott hatásköri szabályok a rendelet 2–31. cikkből álló II. fejezetében szerepelnek.

4 A 44/2001 rendelet 2. cikkének (1) bekezdése, amely az említett II. fejezet „Általános rendelkezések” című 1. szakaszának részét képezi, ekként rendelkezik:

„E rendelet rendelkezéseire is figyelemmel valamely tagállamban lakóhellyel rendelkező személy, állampolgárságára való tekintet nélkül, az adott tagállam bíróságai előtt perelhető.”

5 Az említett rendelet 3. cikkének (1) bekezdése, amely ugyanezen 1. szakaszban szerepel, ekként rendelkezik:

„Valamely tagállamban lakóhellyel rendelkező személy más tagállam bíróságai előtt kizárólag e fejezet 2–7. szakaszában megállapított rendelkezések alapján perelhető.”

6 A 44/2001 rendelet 5–22. cikke – amelyekből a rendelet II. fejezetének 2–6. szakasza áll – különös, kötelező vagy kizárólagos joghatóságra vonatkozó szabályokat ír elő.

7 A 44/2001 rendelet II. fejezetének „Különös joghatóság” című 2. szakaszában szerepelő 5. cikke szerint:

„Valamely tagállamban lakóhellyel rendelkező személy más tagállamban perelhető:

1) a) ha az eljárás tárgya egy szerződés vagy egy szerződéses igény, akkor a vitatott kötelezettség teljesítésének helye szerinti bíróság előtt;

b) e rendelkezés értelmében, eltérő megállapodás hiányában a vitatott kötelezettség teljesítésének helye:

– ingó dolog értékesítése esetén a tagállam területén az a hely, ahol a szerződés alapján az adott dolgot leszállították, vagy le kellett volna szállítani,

– szolgáltatás nyújtása esetén a tagállam területén az a hely, ahol a szerződés szerint a szolgáltatást nyújtották, vagy kellett volna nyújtani;

c) amennyiben a b) pont nem alkalmazható, az a) pontot kell alkalmazni;

[…]”

8 A 44/2001 rendelet (13) preambulumbekezdése így fogalmaz:

„A […] fogyasztói […] szerződésekkel kapcsolatban a gyengébb felet az érdekeinek megfelelő, az általános szabályoknál kedvezőbb joghatósági szabályokkal kell védelemben részesíteni.”

9 Így a 44/2001 rendelet ugyanezen II. fejezete alatt a 15–17. cikk képezi a „Joghatóság fogyasztói szerződések esetén” című 4. szakaszát.

10 Az említett rendelet 15. cikkének (1) bekezdése a következőképpen fogalmaz:

„Valamely személy, a fogyasztó által kereskedelmi vagy szakmai tevékenységén kívül eső céllal megkötött szerződéssel kapcsolatos ügyekben a joghatóságot a 4. cikk és az 5. cikk 5. pontjának sérelme nélkül e szakasz határozza meg, ha:

a) a szerződés tárgya ingó dolgok részletfizetésre történő értékesítése; vagy

b) a szerződés tárgya olyan részletekben visszafizetendő kölcsön vagy bármely egyéb hitel, amelyet áruk [helyesen: amelyet ilyen dolgok] vételének finanszírozására nyújtanak; vagy

c) minden más esetben, a szerződést olyan személlyel kötötték, aki a fogyasztó lakóhelyének tagállamában kereskedelmi vagy szakmai tevékenységet folytat, vagy ilyen tevékenysége bármilyen módon az említett tagállamra, illetve több állam között az említett tagállamra is irányul, és a szerződés az ilyen tevékenység körébe tartozik."

11 Ugyanezen 15. cikk (3) bekezdése szerint „[e] szakasz nem alkalmazható a fuvarozási és személyszállítási szerződésekre, kivéve az ugyanazért az árért utazást és szállást biztosító szerződést".

12 A 44/2001 rendelet 16. cikkének (1) bekezdése szerint „[a] fogyasztó a másik szerződő fél ellen akár annak a tagállamnak a bíróságai előtt, ahol a fél lakóhellyel vagy székhellyel rendelkezik, akár saját lakóhelyének bíróságai előtt indíthat eljárást".

13 Ezen joghatóságra vonatkozó szabálytól csak az említett rendelet 17. cikkében megfogalmazott feltételek tiszteletben tartása mellett lehet eltérni.

14 Amint az a preambulumbekezdéseiből kitűnik, a 44/2001 rendelet a Dánia, Írország, valamint Nagy-Britannia és Észak-Írország Egyesült Királysága csatlakozásáról szóló, 1978. október 9-i egyezménnyel (HL L 304., 1. o. és – módosított szöveg – 77. o.), a Görög Köztársaság csatlakozásáról szóló, 1982. október 25-i egyezménnyel (HL L 388., 1. o.), a Spanyol Királyság és a Portugál Köztársaság csatlakozásáról szóló, 1989. május 26-i egyezménnyel (HL L 285., 1. o.), valamint az Osztrák Köztársaság, a Finn Köztársaság és a Svéd Királyság csatlakozásáról szóló, 1996. november 29-i egyezménnyel (HL 1997. C 15., 1. o.) módosított, a polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról és a határozatok végrehajtásáról szóló 1968. szeptember 27-i egyezményt (HL 1972. L 299., 32. o.; a továbbiakban: Brüsszeli Egyezmény) követi. A 2002. március 1-jei hatálybalépésétől kezdve ez a rendelet felváltotta a Brüsszeli Egyezményt a tagállamok közötti kapcsolatok tekintetében – a Dán Királyság kivételével.

15 A 44/2001 rendelet (19) preambulumbekezdésében az Európai Unió Tanácsa hangsúlyozta a Brüsszeli Egyezmény és e rendelet közötti folytonosság szükségességét, a Bíróság által az ezen egyezmény megfelelő rendelkezései vonatkozásában már elvégzett értelmezést is beleértve.

*A Brüsszeli Egyezmény*

16 A Brüsszeli Egyezmény joghatóságra vonatkozó rendelkezései a 2–24. cikket tartalmazó II. fejezetben szerepelnek.

17 A Brüsszeli Egyezmény 2. cikkének első bekezdése, amely cikk az Egyezmény II. fejezetének „Általános rendelkezések" címet viselő 1. szakasza alatt található, a következő főszabályt határozza meg:

„Ezen egyezmény rendelkezéseire is figyelemmel, a valamely szerződő államban lakóhellyel rendelkező személy, állampolgárságára való tekintet nélkül, az adott szerződő állam bíróságai előtt perelhető." [nem hivatalos fordítás]

18 A Brüsszeli Egyezmény ugyanazon szakasza alatt található 3. cikk első bekezdése értelmében:

„A valamely szerződő államban lakóhellyel rendelkező személy más szerződő állam bíróságai előtt kizárólag e fejezet 2–6. szakaszában megállapított rendelkezések alapján perelhető." [nem hivatalos fordítás]

19 A Brüsszeli Egyezmény II. fejezetének 2–6. szakaszában található 5–18. cikk rendelkezik a különös, kötelező vagy kizárólagos joghatóságról.

20 A Brüsszeli Egyezmény II. címének „Különös joghatóság” címet viselő 2. szakasza alatt található 5. cikke értelmében:

„A valamely szerződő államban lakóhellyel rendelkező személy más szerződő államban is perelhető:

1) ha az eljárás tárgya szerződés vagy szerződéses igény, akkor a kötelezettség teljesítésének helye szerinti bíróság előtt; […]

[…]” [nem hivatalos fordítás]

21 A Brüsszeli Egyezmény II. fejezetében található 13–15. cikk alkotja az Egyezmény „Joghatóság fogyasztói szerződések esetén” címet viselő 4. szakaszát.

22 A Brüsszeli Egyezmény 13. cikkének első bekezdése a következőképpen fogalmaz:

„Valamely személy – a továbbiakban: a fogyasztó – által kereskedelmi vagy szakmai tevékenységén kívül eső céllal megkötött szerződéssel kapcsolatos ügyekben

a joghatóságot a 4. cikk és az 5. cikk 5. pontjának sérelme nélkül e szakasz határozza meg, ha:

1) a szerződés tárgya ingó dolgok részletfizetésre történő értékesítése; vagy

2) a szerződés tárgya olyan részletekben visszafizetendő kölcsön vagy bármely egyéb hitel, amelyet az ilyen dolgok vételének finanszírozására nyújtanak; vagy

3) minden más esetben, ahol a szerződés tárgya szolgáltatás nyújtása vagy ingó dolog értékesítése, ha:

   a) a szerződés megkötését a fogyasztó lakóhelye szerinti szerződő államban kifejezett ajánlat vagy reklám előzte meg,

   és

   b) a fogyasztó ebben a szerződő államban megtette a szerződés megkötéséhez szükséges intézkedéseket." [nem hivatalos fordítás]

23 A Brüsszeli Egyezmény 13. cikkének harmadik bekezdése előírja, hogy „e szakasz a fuvarozási szerződésekre nem alkalmazható". [nem hivatalos fordítás]

24 A Brüsszeli Egyezmény 14. cikkének első bekezdése értelmében „[a] fogyasztó a másik szerződő fél ellen akár annak a szerződő államnak a bíróságai előtt, ahol ez a fél lakóhellyel vagy székhellyel rendelkezik, akár saját lakóhelyének bíróságai előtt indíthat eljárást”. [nem hivatalos fordítás]

25 E joghatóságra vonatkozó rendelkezéstől kizárólag a Brüsszeli Egyezmény 15. cikkében meghatározott feltételek tiszteletben tartása mellett lehet eltérni.

*A nemzeti szabályozás*

26 A távollevők között kötött szerződésekről szóló törvénnyel (Fernabsatz-Gesetz) módosított, a fogyasztóvédelemről szóló törvény (Konsumentenschutzgesetz, BGBl. I., 185/1999., a továbbiakban: KSchG) 5j. §-a, amely törvénynek az 1999. október 1-jén hatályba lépett, a távollevők között kötött szerződések esetén a fogyasztók védelméről szóló, 1997. május 20-i 97/7/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL L 144., 19. o.; magyar nyelvű különkiadás 15. fejezet, 3. kötet, 319. o.) osztrák jogrendbe való átültetése a célja, ekként rendelkezik:

„Azok a vállalkozások, amelyek meghatározott fogyasztóknak nyereményígéreteket vagy ehhez hasonló üzeneteket küldenek, amelyek megfogalmazása alapján a fogyasztó azt gondolhatja, hogy meghatározott díjat megnyert, kötelesek ezt a díjat átadni a fogyasztónak, és a díj bíróság előtt is követelhető.”

27 A Bíróságnak a kérdést előterjesztő bíróság által megküldött iratokból kiderül, hogy az említett 5j. § célja az, hogy a „nyereményígéret” bíróság előtti követelése céljából keresetindítási jogot biztosítson a fogyasztó számára, amennyiben ez utóbbit tévedésbe ejtették abból kifolyólag, hogy a vele személyesen kapcsolatot felvevő eladó azt a látszatot keltette, hogy valamilyen nyereményt nyert, miközben az eljárás tényleges célja, hogy felhívjon az ezen eladó által kínált áruk vagy szolgáltatások megrendelésére.

Az ilyen gyakorlattal szembeni eredményes védelem érdekében a polgári jog alapján a fogyasztónak joga van ezen ígéret végrehajtását követelni, mintha az eladó az említett díjat jogilag kötelező jelleggel kínálta volna. Ennek érdekében az említett eladó és az érintett fogyasztó közötti jogviszonyt fennállónak kell tekinteni.

## Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

28 Az alapügy irataiból kitűnik, hogy 2002. augusztus 19-én R. Ilsinger zárt borítékban személyesen neki címzett levelet kapott a lakcímére a Schlank & Schicktől. A boríték, amelyen a „Fontos iratok!", „Kérem azonnal felnyitni" és „Személyes" feliratok szerepeltek, többek között egy név szerint R. Ilsingernek címzett üzenetet tartalmazott, amely alapján utóbbi azt gondolhatta, hogy 20 000 eurós díjat nyert.

29 A következő napon az ígért nyeremény részére való kifizetése érdekében R. Ilsinger a küldeményhez csatolt borítékról leválasztotta az azonosítószámot tartalmazó kupont, amelyet – a levél erre vonatkozó felhívásának megfelelően – felragasztott a „nyereményigénylő tanúsítványra", és azt visszaküldte a Schlank & Schick részére.

30 R. Ilsinger azt állítja, hogy ugyanebben az időpontban egy próbarendelést is feladott. A Schlank & Schick vitatja ezt az állítást, és ezzel ellentétben azt állítja, hogy az érintett egyáltalán nem rendelt árut. Az azonban nem vitatott, hogy az utóbbi által állítólag megnyert díj kifizetése nem függött ilyen megrendeléstől.

31 2002. december 23-án, mivel nem fizették ki a részére a nyereményt, R. Ilsinger ennek érdekében a Landesgericht St. Pöltenhez fordult, mivel a lakóhelye ezen bíróság illetékességi területén helyezkedik el. R. Ilsinger Schlank & Schick ellen benyújtott keresetét a KSchG 5j. §-ára alapította, összefüggésben a 44/2001 rendelet 16. cikkének (1) bekezdésével.

32 A Schlank & Schick ekkor hatásköri kifogással élt az említett bírósággal szemben, amelyben lényegében előterjesztette, hogy a 44/2001 rendelet 15. és 16. cikke az utóbbi bíróság előtti jogvitában nem alkalmazható, mivel az visszterhes szerződés fennállását előfeltételezi, amely azonban a jelen esetben hiányzik. A nyereményjátékban való részvétel nem függött valamely áru megrendelésétől, még az áruvisszaküldési jogot fenntartó kötelezettségvállalás nélküli próbarendeléstől sem. Ezenkívül R. Ilsinger nem rendelt árut, így fogyasztóként nem tarthat igényt védelemre. A Schlank & Schick ehhez hozzáfűzi, hogy még ha feltételezzük is a 44/2001 rendelet 5. cikkének 1. pontja szerinti szerződéses igény fennállását, az osztrák bíróságok nem rendelkeznének joghatósággal, mivel az állítólagos tartozás teljesítésének helye Németországban található.

33 A Schank & Schick vagyonára vonatkozó felszámolási eljárás megindulását követően a M. Dreschers e társaság felszámolójaként magáévá tette ezt az érvelést, és kérte az eljárás folytatását.

34 A Landesgericht St. Pölten a 2004. június 15-i végzésével elutasította a Schlank & Schick által felhozott hatásköri kifogást, és ugyanezen a napon hozott ítéletével elutasította R. Ilsinger kérelmét, mivel úgy vélte, hogy a Schlank & Schick által ígért nyeremény átadása vagy a díj kiosztásában való részvétel nem függött kötelező árumegrendeléstől, és ebből következően nincs jelentősége azon kérdésnek, hogy az érdekelt feladott-e próbarendelést.

35 E határozatokkal szemben mindkét fél fellebbezéssel élt a kérdést előterjesztő bíróság előtt.

36 Annak megállapítását követően, hogy a jelen esetben teljesült az EK 68. cikk (1) bekezdésében megfogalmazott feltétel, az Oberlandesgericht Wien úgy véli, hogy határozatának meghozatalához szükség van a 44/2001 rendelet 15. cikke (1) bekezdése c) pontjának értelmezésére.

37 Lényeges ugyanis annak meghatározása, hogy az alapügyben szóban forgóhoz hasonló kereset az utóbbi rendelkezés hatálya alá tartozhat-e, mivel a hamis nyereményígéret az ingó vagyontárgyak adásvételi szerződése megkötésének ösztönzésére, tehát fogyasztói szerződés előkészítésére irányul akkor is, ha a felek között még semmilyen visszterhes szerződés nem áll fenn.

38 A kérdést előterjesztő bíróság szerint a 44/2001 rendelet 15. cikke kifejezetten nem hivatkozik ilyen jellegű szerződésre, ezért lehetségesnek tűnik az e cikk értelmében vett fogyasztóval kötött szerződés alapján a joghatóság fennállásának megállapítása, még ha ez a fogyasztó csak próbarendelést adott is fel – anélkül hogy arra az eladó kötelezte volna – sőt, ha egyáltalán nem is adott fel megrendelést, amint azt a Schlank & Schick állítja.

39 E körülmények között az Oberlandesgericht Wien felfüggesztette az eljárást, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdéseket terjesztette a Bíróság elé:

„1) A […] 44/2001 rendeletre […] tekintettel a 44/2001 rendelet 15. cikke (1) bekezdésének c) pontja értelmében szerződéses vagy azzal egyenértékű igénynek

tekintendő-e a […] KSchG […] 5j. §-ában a fogyasztók számára biztosított azon igény, amely lehetővé teszi, hogy a fogyasztó a vállalkozástól a látszólag megnyert díjat a bíróság előtt követelje abban az esetben, ha a vállalkozás meghatározott fogyasztóknak nyereményígéretet vagy más hasonló üzenetet küld (vagy küldött), és e küldemények megfogalmazása azt a benyomást kelti (vagy keltette), hogy a fogyasztó megnyert egy díjat, anélkül hogy a díj átadását árumegrendeléstől vagy próbarendeléstől tenné függővé, és megrendelésre nem is kerül sor, a küldemény címzettje azonban a díj átadását követeli?

2) Az első kérdésre adott nemleges válasz esetén:

Fennáll-e a 44/2001 […] rendelet 15. cikke (1) bekezdésének c) pontja szerinti igény, ha a nyeremény kifizetésére vonatkozó igénynek nem feltétele ugyan az árumegrendelés, azonban a küldemény címzettje rendelt árukat?"

**Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekről**

40 A kérdést előterjesztő bíróság a két együttesen vizsgálandó kérdésével lényegében arra vár választ, hogy a 44/2001 rendeletben megfogalmazott joghatósági szabályokat úgy kell-e értelmezni, hogy az a kereset, amellyel a fogyasztó a csomagküldő kereskedelmet folytató vállalkozást a fogyasztó által állítólag nyert díj átadására kívánja kötelezni, anélkül hogy a díj átadása az e vállalkozás által eladásra kínált áruk megrendelésétől függne, az említett rendelet 15. cikke (1) bekezdése c) pontjának értelmében szerződéses jellegű-e, adott esetben, azzal a feltétellel, hogy a fogyasztó mégis feladott egy ilyen megrendelést.

41 Az ezen kérdésekről való határozathozatal érdekében először is hangsúlyozni kell, hogy mivel a 44/2001 rendelet immár felváltotta a Dán Királyság kivételével a tagállamok közötti kapcsolatokban a Brüsszeli Egyezményt, a Bíróságnak ezen egyezményre vonatkozó értelmezése az említett rendeletre is vonatkozik, amennyiben ezen rendelet és a Brüsszeli Egyezmény rendelkezései egyenértékűnek minősíthetőek. Ehhez hozzá kell fűzni, hogy az említett rendelettel létrehozott rendszerben e rendelet 15. cikke (1) bekezdésének c) pontja ugyanazt a helyet foglalja el, és ugyanazt a – gyengébb fél érdekeit védő – szerepet tölti be, mint a Brüsszeli Egyezmény 13. cikke első bekezdésének 3. pontja.

42 Ez utóbbit illetően emlékeztetni kell, hogy a Bíróság már határozott arról, hogy az említett 13. cikk első bekezdésének 3. pontját alkalmazni kell azon kereset esetében, amellyel a fogyasztó – akivel a lakóhelyére küldött levél útján azért lépett kapcsolatba az eladó, hogy a kínált áruinak az általa meghatározott feltételekkel való megrendelésére ösztönözze, és aki ténylegesen feladott egy ilyen megrendelést abban a szerződő államban, ahol a lakóhelye van – bíróság előtt követeli ezen eladótól a látszólag megnyert díj átadását (a C-96/00. sz. Gabriel-ügyben 2002. július 11-én hozott ítélet [EBHT 2002., I-6367. o.] 53., 55., 59. és 60. pontja).

43 Egyrészt az említett Gabriel-ügyben hozott ítélet 48–52. pontjában a Bíróság ugyanis megállapította, hogy a jelen esetben teljesült a Brüsszeli Egyezmény 13. cikke első bekezdése 3. pontjának alkalmazhatósági feltétele az ezen rendelkezés értelmében a fogyasztó által az eladóval „megkötött szerződés” fennállására vonatkozóan, amit arra a körülményre alapozott, hogy a két fél egyező akarata – amely a csomagküldő kereskedelmet folytató vállalkozás által az árukra vonatkozóan tett ajánlatával és ezen ajánlatnak a fogyasztó általi elfogadásával jött létre ezen áruk megrendelése során – létrehozta az ezen felek által megkötött szerződést, amelyet az utóbbiak közötti

kölcsönös és egymástól függő kötelezettségek jellemeznek, és amelyek az említett rendelkezésben leírt egyik tárgyra, azaz a jelen esetben ingó dolog értékesítésére vonatkoznak.

44 Másrészt a fent hivatkozott Gabriel-ügyben hozott ítélet 38., 54–58. pontjában a Bíróság úgy határozott, hogy a nyereményígéret elválaszthatatlanul kapcsolódik az árumegrendeléshez, következésképpen a visszterhes szerződés megkötéséhez, ezért azt a keresetet, amellyel a fogyasztó az eladónak a látszólag megnyert díj átadására való kötelezését kívánja elérni, ugyanazon bíróság előtt kell megindítani, mint amelyik az említett fogyasztó által kötött szerződés vonatkozásában joghatósággal rendelkezik, annak lehetőség szerinti elkerülése érdekében, hogy több bíróság is joghatósággal rendelkezzen ugyanazon szerződés esetében.

45 Arra is emlékeztetni kell, hogy a Bíróság a C-27/02. sz. Engler-ügyben 2005. január 20-án hozott ítélet (EBHT 2005., I-481. o.) 37., 38. és 44. pontjában ezzel szemben kizárta a Brüsszeli Egyezmény 13. cikke első bekezdése 3. pontjának alkalmazását abban az esetben, amikor a fogyasztó az ígért nyeremény kifizetését igényelte, jóllehet az állítólag megnyert díj átadása nem függött attól a feltételtől, hogy a fogyasztó árut rendeljen a csomagküldő kereskedelmet folytató vállalkozástól, és valójában ez a fogyasztó egyáltalán nem adott fel megrendelést.

46 A Bíróság ezt a megoldást arra a körülményre alapozta, hogy ebben az esetben a díj átadásának hamis ígéretét tartalmazó levél elküldését nem követte a fogyasztó és a csomagküldő kereskedelmet folytató vállalkozás közötti szerződés megkötése, mivel az e vállalkozás által eladásra kínált áruk vonatkozásában egyáltalán nem adtak fel megrendelést, jóllehet – amint a Brüsszeli Egyezmény 13. cikke első bekezdése 3. pontjának megfogalmazásából is következik – annak alkalmazása különböző feltételektől függ, amelyek között szerepel az ilyen szerződés fogyasztó általi megkötésére vonatkozó feltétel (a fent hivatkozott Engler-ügyben hozott ítélet 36–38. és 40. pontja).

47 A Bíróság szerint ezt a megoldást alátámasztja a Brüsszeli Egyezmény 13–15. cikkében a fogyasztói szerződésekre vonatkozó különös joghatósági szabályoknak az Egyezmény rendszerében elfoglalt helye, amely szabályokat szigorúan kell értelmezni, mivel az ilyen értelmezés nem léphet túl az egyezmény által kifejezetten figyelembe vett eseteken. Az ezen rendelkezés hátterében álló célkitűzés, azaz a fogyasztó, mint gazdaságilag gyengébb fél megfelelő védelmének biztosítása, így nem tesz lehetővé ettől eltérő eredményt (a fent hivatkozott Engler-ügyben hozott ítélet 39. és 41–43. pontja).

48 Fontos azonban megállapítani, hogy a 44/2001 rendelet 15. cikke (1) bekezdésének szövege – amelynek a jelen előzetes döntéshozatal iránti kérelem keretében a kérdést előterjesztő bíróság az értelmezését kéri – nem minden tekintetben azonos a Brüsszeli Egyezmény 13. cikke első bekezdésének megfogalmazásával.

49 Közelebbről, míg az említett 13. cikk első bekezdése e rendelkezés 3. pontjának alkalmazási területét azokra a szerződésekre korlátozta, amelyek „tárgya szolgáltatás nyújtása vagy ingó dolog értékesítése”, addig a 44/2001 rendelet 15. cikke (1) bekezdésének c) pontja általánosabban és tágabban fogalmaz.

50 Így az említett rendelet 15. cikkének (3) bekezdésével a fogyasztási szerződések joghatósági szabályainak hatálya alól kizárt meghatározott fuvarozási és személyszállítási szerződéseken kívül, ugyanezen cikk (1) bekezdésének c) pontja a tárgytól függetlenül az összes szerződésre vonatkozik, amennyiben azt a fogyasztó az eladóval kötötte, és az az utóbbi kereskedelmi vagy szakmai tevékenységébe tartozik. Egyebekben a Brüsszeli Egyezmény 13. cikke első bekezdése 3. pontjának a) és b) alpontjában részletesen megnevezett sajátos alkalmazási feltételek, amelyeknek az említett szerződéseknek eleget kell tenniük, ezt követően a 44/2001 rendelet 15. cikke (1) bekezdésének c) pontjában általánosabb megfogalmazásban szerepelnek annak érdekében, hogy az új kommunikációs eszközökre és az elektronikus kereskedelem fejlődésére tekintettel a fogyasztók számára nagyobb védelmet biztosítsanak.

51 Ebből következik, hogy a Bíróság ugyan megállapította, hogy a Brüsszeli Egyezmény 13. cikkének első bekezdése azokra a szerződésekre korlátozódik, amelyeket a felek kölcsönös és egymástól függő kötelezettségei jellemeznek, és egyebekben kifejezetten ezen, „a szolgáltatás nyújtására vagy ingó dolog értékesítésére" vonatkozó rendelkezés megfogalmazására támaszkodik (lásd a fent hivatkozott Gabriel-ügyben hozott ítélet 48–50. pontját, valamint az Engler-ügyben hozott ítélet 34. és 36. pontját), a 44/2001 rendelet 15. cikke (1) bekezdése c) pontjának hatálya ezzel ellentétben nem korlátozódik azokra az esetekre, amelyekben a felek visszterhes kötelezettségeket vállaltak.

52 Meg kell azonban állapítani, hogy az említett 15. cikk csak akkor alkalmazható, ha a szóban forgó kereset egy fogyasztó és egy eladó között létrejött szerződéshez kapcsolódik.

53 Ugyanis mind a 44/2001 rendelet 15. cikke (1) bekezdése bevezető részének, mind ezen cikk ugyanezen bekezdése c) pontjának megfogalmazása szerint a rendelet megköveteli, hogy a „szerződést" a fogyasztó a kereskedelmi vagy a szakmai tevékenységet folytató személlyel „megkösse". Ezt a megállapítást ezenkívül alátámasztja ezen rendelet II. fejezete 4. szakaszának címe is, amelyben a „[j]oghatóság fogyasztói szerződések esetén" meghatározásáról szóló 15. cikk található. Azt is fontos hangsúlyozni, hogy a szerződés megkötésére vonatkozó feltétel tekintetében az említett 15. cikk megfogalmazása lényegében azonos a Brüsszeli Egyezmény 13. cikkének megfogalmazásával.

54 Az említett feltételt illetően természetesen elképzelhető, hogy az egyik fél a 44/2001 rendelet 15. cikke (1) bekezdése c) pontjának keretében csak az elfogadó nyilatkozat megtételére szorítkozik anélkül, hogy ő maga a másik szerződéses fél irányában bármilyen jogi kötelezettséget vállalna (lásd a jelen ítélet 51. pontját). Azonban a jelen rendelkezés értelmében vett szerződés létezéséhez elengedhetetlen, hogy az e

rendelkezésben meghatározott szerződéses kapcsolat létrejöttéhez az említett fél határozott, a tárgyat és a terjedelmet illetően kellően egyértelmű és pontos ajánlattétellel ilyen jogi kötelezettséget vállaljon.

55 Márpedig ez utóbbi követelményt csak abban az esetben lehetne teljesítettnek tekinteni, ha az alapügyben szereplőhöz hasonló nyereményígéret keretében fennállt volna a csomagküldő kereskedelmet folytató vállalkozás általi jogi kötelezettségvállalás. Más szavakkal ez utóbbi vállalkozásnak egyértelműen ki kellett fejeznie azt a szándékát, hogy a másik fél általi elfogadás esetén ilyen kötelezettsége keletkezik, és úgy kellett nyilatkoznia, hogy feltétel nélkül hajlandó a szóban forgó díj kifizetésére az azt igénylő fogyasztók számára. A kérdést előterjesztő bíróság feladata annak értékelése, hogy az előtte lévő ügyben teljesült-e ez a feltétel.

56 Ha a jelen esetben nem ez a helyzet, az említett jogvita alapjául szolgálóhoz hasonló típusú kereskedelmi módszert nem lehetne szerződéses jellegűnek vagy szerződéshez kapcsolódónak tekinteni a 44/2001 rendelet 15. cikkének jelenlegi szövege értelmében.

57 Ez utóbbi esetben ez a helyzet legfeljebb szerződés-előkészítő, vagy kvázi-kontraktuális jellegűnek minősíthető, amely az adott esetben kizárólag ezen rendelet 5. cikke 1. pontjának hatálya alá tartozhatna, amely rendelkezésnek mind a megfogalmazása, mind a rendelet rendszerén belüli helye miatt szélesebb hatályt kell tulajdonítani, mint ezen rendelet 15. cikkének (lásd analógia útján a Brüsszeli Egyezményt illetően a fent hivatkozott Engler-ügyben hozott ítélet 44. és 49. pontját).

58 Tekintettel ezekre a tényekre, és a felek közötti szerződéskötés követelménye vonatkozásában a 44/2001 rendelet 15. cikke és a Brüsszeli Egyezmény 13. cikke megfogalmazása közötti lényeges különbség hiányában, meg kell állapítani, hogy a fent

hivatkozott a Gabriel-ügyben és Engler-ügyben hozott ítéleteken alapuló, a Brüsszeli Egyezmény 13. cikkére vonatkozó ítélkezési gyakorlatot az alapügyben szóban forgó eset értékelése céljából ki kell terjeszteni az említett 15. cikkre. Ugyanis a Brüsszeli Egyezmény valamely rendelkezése és a 44/2001 rendelet valamely rendelkezése közötti ilyen megfogalmazásbeli hasonlóság esetén ezen rendelet (19) preambulumbekezdésének megfelelően biztosítani kell e két szabályozás értelmezésének folytonosságát, mivel ez a folytonosság az ezen szabályozásoknak alapul szolgáló jogbiztonság elve tiszteletben tartásának eszköze is.

59 Ebből következően meg kell állapítani, hogy a 44/2001 rendelet 15. cikke (1) bekezdésének c) pontja megfogalmazásának jelenlegi állapotában nem alkalmazható az alapügyben szóban forgó keresetre, mivel az eladó nem vállalt szerződéses kötelezettséget arra, hogy az ígért díjat kifizeti az azt igénylő fogyasztónak. Ebben az esetben ezen rendelkezés csak azzal a feltétellel alkalmazható egy ilyen keresetre, ha a hamis nyereményígéretet a fogyasztó és a csomagküldő kereskedelmet folytató vállalkozás közötti, a fogyasztó által feladott megrendelés formájában megnyilvánuló szerződéskötés követte.

60 Ennélfogva úgy kell válaszolni az előterjesztett kérdésekre, hogy az alapügyben szóban forgóhoz hasonló helyzetben, amelyben a fogyasztó azon tagállam jogszabályai szerint, amelynek területén lakóhellyel rendelkezik, a lakóhelye szerinti bíróság előtt egy másik tagállamban székhellyel rendelkező, csomagküldő kereskedelmet folytató vállalkozást az általa látszólag megnyert díj átadására kívánja kötelezni, és

– ha ez a vállalkozás a fogyasztóhoz, azzal a céllal, hogy őt szerződéskötésre ösztönözze, névre szóló levelet intézett, amely azt a látszatot keltette, hogy a fogyasztó megkapja a nyereményt, amint az említett levélhez mellékelt „nyereményigénylő tanúsítvány” visszaküldésével annak kifizetését igényli,

– de anélkül, hogy a díj átadása az e vállalkozás által eladásra kínált áruk megrendelésétől vagy próbarendeléstől függne,

a 44/2001 rendeletben megfogalmazott joghatósági szabályokat a következőképpen kell értelmezni:

– a fogyasztó által előterjesztett ilyen kereset azzal a feltétellel tartozik az említett rendelet 15. cikke (1) bekezdése c) pontjának hatálya alá, ha az eladó jogi kötelezettséget vállalt ezen díj fogyasztó részére való kifizetésére;

– ha ez a feltétel nem teljesül, akkor az ilyen kereset csak abban az esetben tartozik a 44/2001 rendelet hatálya alá, ha a fogyasztó ezen eladónál ténylegesen megrendelt valamit.

**A költségekről**

61 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (első tanács) a következőképpen határozott:

**Az alapügyben szóban forgóhoz hasonló helyzetben, amelyben a fogyasztó azon tagállam jogszabályai szerint, amelynek területén lakóhellyel rendelkezik, a lakóhelye szerinti bíróság előtt egy másik tagállamban székhellyel rendelkező csomagküldő kereskedelmet folytató vállalkozást az általa látszólag megnyert díj átadására kívánja kötelezni, és**

– **ha ez a vállalkozás a fogyasztóhoz, azzal a céllal, hogy őt szerződéskötésre ösztönözze, névre szóló levelet intézett, amely azt a látszatot keltette, hogy a fogyasztó megkapja a nyereményt, amint az említett levélhez mellékelt „nyereményigénylő tanúsítvány” visszaküldésével annak kifizetését igényli,**

– **de anélkül, hogy a díj átadása az e vállalkozás által eladásra kínált áruk megrendelésétől vagy próbarendeléstől függne,**

**a polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról szóló, 2000. december 22-i 44/2001/EK tanácsi rendeletben megfogalmazott joghatósági szabályokat a következőképpen kell értelmezni:**

– **a fogyasztó által előterjesztett ilyen kereset azzal a feltétellel tartozik az említett rendelet 15. cikke (1) bekezdése c) pontjának hatálya alá, ha az eladó jogi kötelezettséget vállalt ezen díj fogyasztó részére való kifizetésére;**

– **ha ez a feltétel nem teljesül, akkor az ilyen kereset csak abban az esetben tartozik a 44/2001 rendelet hatálya alá, ha a fogyasztó ezen eladónál ténylegesen megrendelt valamit.**

Aláírások